

Izv. prof. dr. sc. Blanka Mateša

Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu

E-pošta: blanka.matesa@pravst.hr

Petra Pranić, univ. mag. iur.,**viša stručna suradnica za imovinsko-pravne poslove**

Grad Skradin

E-pošta: petra.pranic@gmail.com

Pregledni znanstveni članak / Review paper

DOI: <https://doi.org/10.25234/dosd/41612>

POSEBNOSTI PRAVNOG POLOŽAJA MALOLJETNIKA U SPORTU*

Sažetak

Sport je djelatnost od posebnog interesa za svakog pojedinca i za državu, ali i na globalnom planu. Maloljetnici su osobe koje zbog svoje dobi uživaju posebnu pravnu zaštitu države i društva i to utemeljenu na nacionalnim propisima te na međunarodnim standardima i propisima. Kada se spoje sport i maloljetnici, jasno je da je riječ o iznimno važnoj temi i cilj je ovoga rada analizirati posebnosti pravnog položaja maloljetnika u sportu. Analizirana su različita pravna pitanja, a posebno zastupanje djeteta i sklapanje pravnih poslova, prije svega sportskih ugovora. Istaknute su posebnosti sportskih ugovora kod maloljetnika i zakonski nedostaci. Dodatna zaštita prava maloljetnika sportaša na međunarodnoj razini postignuta je donošenjem raznih pravilnika sportskih organizacija, primjerice FIFA-e i UEFA-e. Profesionalizacija sporta u kojem su sportaši maloljetnici dovela je do specifičnih odnosa sportskih aktera koji zaštitu traže preko različitih sudova i to je također analizirano u ovom radu. U radu su primijenjene različite znanstvene metode, osobito induktivna i deduktivna metoda, metoda analize i sinteze, metoda apstrakcije i konkretizacije, metoda generalizacije i specijalizacije, metoda dokazivanja i opovrgavanja, metoda klasifikacije, metoda deskripcije, povijesna metoda, metoda kompilacije i komparativna metoda. Na kraju rada doneseni su zaključci i potvrđena je hipoteza da ima dosta prostora za poboljšanje ove materije u hrvatskoj sportskoj normativi.

Ključne riječi: maloljetnici, sport, ugovori, zastupanje

*  Ovaj je rad licenciran pod licencom CC BY-NC 4.0 © autor(i). / This work is licensed under a CC BY-NC 4.0 license © author(s).

Petra Pranić je 18. ožujka 2025. obranila diplomski rad „Sport i pravni položaj maloljetnika“ pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Blanke Mateša i ovaj rad je iz teme diplomskog rada.

1. UVOD

Sport je od iznimnog značenja za život mnogih ljudi, osobito djece. Bitan je za fizički razvoj, ali i za mentalno jačanje, zdrav odnos prema drugima utemeljen na poštovanju i razvijanju radnih navika. Sva djeca kojima je to zdravstveno moguće trebala bi biti uključena u sportske aktivnosti, što kroz obrazovni sustav i jesu još od najmlađe vrtićke dobi. Međutim, dio djece, zbog svojih sposobnosti i talenta, uključuje se u bavljenje sportom na profesionalni način. To dovodi do posebne potrebe da se maloljetnike zaštititi od svih izazova kojima su tada izloženi. Dijete treba posebnu pravnu zaštitu u profesionalnom sportu i to od svih trećih, uključujući i od roditelja koji ih zastupaju. Naime, roditelji katkad prioritet mogu dati zaradi, a ne dobrobiti djeteta ili zbog neznanja i neobaviještenosti i sami mogu postati žrtve iskorištavanja profesionalaca, što uvijek rezultira i štetom za samo dijete – sportaša.

Sport se sve više približava marketingu i globalnom tržištu jer su sportaši najbolji promotori brendova i proizvoda kroz sponzorstva, pa su djeca često izložena brojnim medijima i treba ih i od toga zaštititi.

Cilj je ovoga rada analizirati posebnosti pravnog položaja maloljetnika u sportu i dokazati hipotezu da ima dosta prostora za poboljšanje ove materije u hrvatskoj sportskoj normativi. To je tema koja treba biti regulirana maksimalno precizno i potpuno jer se tiče onih najslabijih – maloljetnika.

Sport spada u jednu od najaktualnijih tema današnjice oko koje se vode rasprave, upućuju se kritike najvećim sportašima, postoji najveći broj „izbornika”,¹ a istodobno je pun i pravnih pitanja (Kačer i sur., 2018, 18). Pravna grana sportsko pravo razvija se velikom brzinom, koja se ogleda kroz niz situacija koje sudski ili izvansudski (u slučajevima arbitraže) zahtijevaju sudsku presudu ili arbitražni pravorijek. U ne tako davnoj prošlosti kod spornih slučajeva u sportu pitanja s pravnog aspekta nisu se postavljala, nego su bila dio tzv. sive zone (Kačer i sur., 2012, 728), a danas je to područje pravno regulirano. Iako su u čl. 3. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 08/98, 133/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14; u nastavku: Ustav) pobrojene najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, sport nije izravno naveden kao vrednota jer ni ostale djelatnosti nisu navedene. Međutim, zaštita sporta nalazi se u Ustavu kroz slobodu bavljenja sportom, jednakost u sportu, nacionalnu ravnopravnost, ravnopravnost spolova i poštovanje prava čovjeka u sportu (Šop, 2017, 67). *Lex specialis* za sportsko pravo je Zakon o sportu (Narodne novine, br. 141/22; u nastavku: ZOS). Nadalje, pravne izvore

¹ U sportu je česta pojava da gledatelji misle da bi oni bolje birali igrače od izbornika, bolje odlučili koga treba tijekom utakmice staviti da igra itd., mnogi upućuju kritike i najvećim sportašima. To je vrlo osjetljivo kada je riječ o maloljetnicima koji se zbog stupnja svoje zrelosti mogu teško nositi s tim pritiscima.

čine zakoni koji u središtu zbivanja kod donošenja nisu imali sport, ali su se bitno odnosili i na sport, kao i bilo koja druga pravna norma, zakonske ili podzakonske razine koja se bavi sportskom problematikom (Kačer i sur., 2012, 728). S obzirom na to da je riječ o maloljetnicima u sportu, pravni izvor je svakako i Obiteljski zakon (Narodne novine, br. 103/15, 98/19, 47/20, 49/23, 156/23; u nastavku: ObZ) i svi propisi koji obuhvaćaju pravnu zaštitu maloljetnika. Za dio koji se odnosi na obvezno pravo (u ovom slučaju ponajprije na ugovore), *lex generalis* je Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 155/23; u nastavku: ZOO), kao i propisi koji reguliraju procesna pitanja kako redovitih sudova, tako i postupak arbitražnog rješavanja sporova. Sudska praksa hrvatskih sudova, arbitražnih tijela te praksa tijela sportskih udruga koja donose odluke o pravima i obvezama sportaša u prošlosti je bila skromna i kao takva nije pridonosila pravnoj sigurnosti i vladavini prava. Velik broj problema ostajao je u području sive zone, a tek mali dio dočekao pravomoćnu presudu zbog sporosti u odlučivanju, izostanku učinkovitih provedbenih instrumenata ili neodgovornosti za učinjeno ili propušteno (Kačer i sur., 2012, 728).

Sportsko pravo sveobuhvatno je pravno područje koje uređuje odnose sportaša s klubovima, sportaša međusobno, klubova i gledatelja. Svrstava se u noviju pravnu granu koja prati smjer razvoja sve većeg broja pravnih grana. U objektivnom značenju definira se kao skup pravnih normi kojima su uređeni sportskopравни odnosi koji sačinjavaju pravne odnose uređene normama između pravnih subjekata (Kačer i sur., 2018, 15). Sportsko pravo u subjektivnom smislu pak ovlaštenje je koje za pojedini pravni subjekt (ili više njih) proizlazi iz normi objektivnog sportskog prava (Kačer i sur., 2018, 15). Unutar tog sveobuhvatnog pravnog područja, teme od iznimnog značenja posebnosti su pravnog položaja maloljetnika, koje su obrađene u ovom radu u pet poglavlja. Nakon uvodnog dijela, obrađen je pravni položaj maloljetnika prema Konvenciji UN-a o pravima djeteta (Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori, br. 15/90, Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/93, 20/97, 4/98 13/98; u nastavku: KPD) te su analizirani instituti zastupanja djeteta i sklapanja pravnih poslova. Posebno su analizirane posebnosti sportskih ugovora koji se odnose na djecu te ugovorna sposobnost maloljetnika. Treći dio rada donosi međunarodnu pravnu regulativu koja se odnosi na maloljetnike sportaše. Nakon toga analizirana su sportska sudišta u četvrtom dijelu. Na kraju rada slijedi zaključak.

2. PRAVNI POLOŽAJ MALOLJETNIKA

2.1. KONVENCIJA UN-A O PRAVIMA DJETETA I OBITELJSKOPRAVNO ODREĐENJE

Prvi međunarodni dokument vezan za zaštitu dječjih prava – Deklaracija o pravima djeteta – donesen je 1959. godine na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda. Godine 1989. na Općoj skupštini UN-a donesen je KPD. U čl. 31. st. 1., KPD određuje: „Dr-

žave stranke priznaju pravo djeteta na odmor i slobodno vrijeme, na igru i rekreaciju primjerenu djetetovoj dobi, kao i da slobodno sudjeluju u kulturnom životu i umjetnosti”, dok u čl. 31. st. 2. određuje: „Države stranke priznaju i promiču pravo djeteta da u potpunosti sudjeluje u kulturnom i umjetničkom životu, te će poticati stvaranje odgovarajućih i jednakih mogućnosti za kulturne, umjetničke, rekreativne i slobodne aktivnosti.” Nakon jasno izraženih djetetovih prava zaštićenih KPD-om vrši se razrada u nacionalnim zakonodavstvima. Najčešće se spominje korelacija odmor – radno vrijeme, koja je čest predmet Odbora UN-a za prava djeteta (Hrabar, 2018, 342). Važan faktor u ispunjenju slobodnog vremena ogleda se u kvalitetnoj organizaciji obrazovanja. Prava iz čl. 31. KPD-a povezana su s drugim pravima djece zaštićenim Konvencijom. Države priznaju djetetu pravo na slobodu udruživanja i mirnog okupljanja (čl. 15. KPD-a), što se ogleda članstvima u sportskim klubovima. Nadalje, u čl. 28. i 29. KPD-a države priznaju svakome djetetu pravo na obrazovanje te se slažu da se obrazovanje djeteta treba usmjeriti prema punom razvoju djetetove osobnosti, nadarenosti, duševnih i tjelesnih sposobnosti. Prava na igru i rekreaciju – rekreativne aktivnosti – kako ih navodi KPD, ne moraju se nužno odnositi na sport, niti su slobodne aktivnosti uvijek sport (Hrabar, 2018, 343). Navedenim aktivnostima zajedničke su osobine neobvezatnost i neprisiljenost. No, katkad rekreativna aktivnost bavljenja sportom preraste u bavljenje profesionalnim sportom i zato je potrebno razgraničiti amatersku i profesionalnu aktivnost.

Tijekom povijesti razvijao se odnos prava djece i dužnosti roditelja. Maloljetnicima je potrebna posebna zaštita u društvu zbog njihove dobi, nezrelosti i ovisnosti o odraslima (Hrabar, 2018, 344). Roditelji i druge osobe koje se skrbe o djetetu dužni su poštovati mišljenje djeteta u skladu s njegovom dobi i zrelosti (čl. 86. st. 1. ObZ-a). Roditelji imaju pravo i dužnost na ravnopravno, zajedničko i sporazumno ostvarenje roditeljske skrbi (čl. 104. ObZ-a). Uključivanje maloljetnika u sportske aktivnosti te izbor srednjoškolskog obrazovanja slobodan je izbor maloljetnog šticićenika za koje struka smatra da nije potrebno odobrenje Hrvatskog zavoda za socijalni rad (Hrabar, 2018, 345).

Pravo djeteta da odluči želi li se baviti sportom jedno je od izvornih prava djeteta, čime ostvaruje pravo na iskazivanje mišljenja i zaštićeno je KPD-om (čl. 12.). Smatra se da se poštovanjem ovoga prava poštuje djetetova osobnost, samosvijest i autonomija. Prema čl. 86. st. 1. ObZ-a: „Roditelji i druge osobe koje skrbe o djetetu dužni su poštovati mišljenje djeteta u skladu s njegovom dobi i zrelošću.” Kod sportskih aktivnosti djetetovo mišljenje ogleda se u iznošenju strasti i želje za nastupanjem u sportu na amaterskoj ili profesionalnoj razini, pojedinim preferencijama o klubovima, preskakanju aktivnosti te odustanku od sporta (Hrabar, 2018, 348). U svim postupcima u kojima se odlučuje o nekom djetetovom pravu ili interesu, dijete ima pravo na prikladan način saznati važne okolnosti slučaja, dobiti savjet i izraziti svoje mišljenje te biti obaviješteno o mogućim posljedicama poštovanja njegova mišljenja (čl. 86. st. 2. ObZ-a). Pri odabiru sporta dužnost je roditelja, skrbnika ili sportskog djelatnika upoznati dijete sa sadržajem

određenog sporta, aktivnostima koje proizlaze iz njega, obvezama i uvjetima treninga, vrstama natjecanja, opasnostima od ozljeđivanja te mogućnostima za napredovanje (Hrabar, 2018, 348).

2.2. ZASTUPANJE MALOLJETNIKA I SKLAPANJE PRAVNIH POSLOVA

Zastupanje i sklapanje pravnih poslova različiti su instituti te služe zaštiti djece, ali i pravnoj sigurnosti trećih (Hrabar, 2018, 351). Zastupanjem se smatra pravni posao kojim roditelji u ime i za račun djeteta nastupaju kao njegovi zakonski zastupnici, kojim nadomještaju manjak djetetove pravno relevantne volje. To je ponajprije pravo i dužnost roditelja, odnosno zakonskih zastupnika. Ono predstavlja svaki oblik nadomještanja djetetove volje u situacijama kada treba štiti interes djeteta pred mjerodavnim tijelima (Hrabar, 1994, 261). Kod sklapanja sportskog ugovora dijete zastupa(ju) roditelj(i) zbog njegove poslovne nesposobnosti, pa dijete prema trećima u imovinskim pravima sporazumno zastupaju roditelji koji i ostvaruju roditeljsku skrb (Hrabar, 2018, 351). Članak 104. st. 2. ObZ-a propisuje: „Kada roditelji trajno ne žive zajedno, dužni su ostvarivanje roditeljske skrbi sporazumno urediti planom o zajedničkoj roditeljskoj skrbi.” Stjecanje roditeljske skrbi za samo jednog roditelja moguće je na osnovi sudske odluke ili *via facti* ako je drugi roditelj proglašen umrlim ili je umro (Hrabar, 2018, 351). Zajedničko ostvarivanje roditeljske skrbi može biti uređeno i odlukom suda koja se temelji na sporazumu roditelja o svim bitnim pitanjima iz plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi (čl. 104. st. 3. ObZ-a). Međutim, čl. 99. st. 2. ObZ-a navodi da jedan roditelj može dati odobrenje drugom roditelju da zastupa dijete bez njegove izričite suglasnosti, osim kad se traži izričita pisana suglasnost drugog roditelja. Navedene odredbe reguliraju i same sportske ugovore.² Postoji situacija kada oba roditelja imaju pravo zastupati dijete, ali se ne slažu glede sportskog ugovora djeteta. Tada će sud u izvanparničnom postupku odlučiti koji će od roditelja u toj stvari zastupati dijete prema okolnostima slučaja (čl. 101. st. 5. ObZ-a).

Prema obiteljskom zakonodavstvu roditelji su ti koji zastupaju djecu, odnosno upravljaju njihovom imovinom, osim ako izričito nije dopušteno da dijete samostalno sudjeluje u pravnom prometu. Jedina iznimka kod instituta zastupanja djeteta od strane roditelja situacije su u kojima djetetu izričito pripada pravo da se samostalno pojavi u pravnom prometu, čime se prihvaća autonomija volje djeteta (Hrabar, 2018, 344). Europski sud za ljudska prava (u nastavku: ESLJP) u svojoj praksi dosljedno ističe pravo djeteta da iznese svoje mišljenje u postupcima koji se tiču njegove zaštite (Radina, 2017, 99). Mišljenje djeteta mora biti ozbiljno razmotreno i utjecati na odluke koje se donose. Utjecaj

² ObZ u čl. 101. st. 3. i 4. povezuje zastupanje djeteta u svezi s vrjednijom imovinom, odnosno imovinskim pravima djeteta i zastupanjem u prigodi sklapanja ugovora između djeteta i fizičkih ili pravnih osoba kojima je predmet raspolaganje budućim imovinskim pravima djeteta u vezi s njegovim sportskim, umjetničkim i sličnim aktivnostima.

mišljenja ovisi o dozi zrelosti i sposobnosti djeteta da razumije situaciju. Starija i zrelija djeca imaju veći utjecaj, dok se mišljenje mlađe djece uzima u obzir u skladu s njihovom sposobnošću izražavanja i razumijevanja (Kraljić i Drnovšek, 2022, 101). Treba naglasiti da autonomija djeteta sve više jača, što se ogleda u samom čl. 85. st. 1. ObZ-a: „Dijete koje je navršilo petnaest godina života i koje zarađuje može samostalno poduzimati pravne radnje, odnosno sklapati pravne poslove i preuzimati obveze u visini iznosa koji zarađuje te raspolagati svojom zaradom pod uvjetom da ne ugrožava svoje uzdržavanje.” U vezi s maloljetnim sportašima ova odredba dolazi u obzir ako maloljetnik prekine školovanje i zaposli se te odluči sklopiti neki od ugovora u vezi sa svojom sportskom aktivnošću (Hrabar, 2018, 344).³ Kada dijete na temelju sportskog ugovora stekne imovinu, odnosno svotu novca, njome rukovode roditelji do djetetove punoljetnosti (Hrabar, 2018, 354), a što proizlazi iz čl. 101. st. 1., 3. i 4. ObZ-a, koji reguliraju zastupanje u svezi s vrjednijom imovinom, odnosno imovinskim pravima, a tim zastupanjem se prema st. 3. ObZ smatra i zastupanje u prigodi sklapanja sportskih ugovora između djeteta i fizičkih ili pravnih osoba, s time da čl. 291. st. 1. ObZ-a propisuje da je dijete koje ima prihode dužno pridonositi za svoje uzdržavanje. Kada je riječ o vrjednijoj imovini, odnosno imovinskim pravima, prema čl. 101. st. 1., 2. i 5. ObZ-a, potrebno je da roditelj koji zastupa dijete dobije pisanu suglasnost drugog roditelja koji ostvaruje roditeljsku skrb i odobrenje suda u izvanparničnom postupku. Ako roditelj koji zastupa dijete u tim stvarima ne može pribaviti pisanu suglasnost drugog roditelja, sud će u izvanparničnom postupku, na prijedlog djeteta ili roditelja, odlučiti koji će od roditelja u toj stvari zastupati dijete te, prema okolnostima slučaja, odlučiti i o davanju odobrenja. Primjer za to su, prema čl. 101. st. 2. ObZ-a, zastupanja u prigodi otuđenja i opterećenja nekretnina, pokretnina koje se upisuju u javne upisnike ili pokretnina veće vrijednosti, raspolaganja dionicama i poslovnim udjelima, raspolaganja nasljedstvom, prihvaćanja darova s teretom ili odbijanja ponuđenih darova te raspolaganja drugim vrjednijim imovinskim pravima, ovisno o okolnostima pojedinoga slučaja. Izričito je propisano, prema st. 3. istog članka ObZ-a da se isto odnosi i na zastupanje u prigodi sklapanja ugovora između djeteta i fizičkih ili pravnih osoba kojima je predmet raspolaganje budućim imovinskim pravima djeteta u vezi s njegovim sportskim, umjetničkim ili sličnim aktivnostima.

Sklapanje pravnog posla uži je pojam koji implicira ugovaranje pravnog posla kada dijete postaje stranka ugovora sa svim pravima i dužnostima (Hrabar, 1994, 261). Sportski ugovori predmet su budućih imovinskih prava djeteta i regulirani su odredbama ObZ-a, međutim nisu izričito spomenuti kao takvi. ObZ, u odredbi čl. 101. st. 3., kaže samo: „Zastupanjem iz stavka 1. ovoga članka smatra se i zastupanje prigodom sklapanja ugovora između djeteta i fizičkih ili pravnih osoba kojima je predmet raspolaganje budućim imovinskim pravima djeteta u vezi s njegovim sportskim, umjetničkim

³ Smatramo da je loše što propis nije jasno vezan za vrstu pravnih radnji, poslova i obveza koje maloljetnik obavlja.

ili sličnim aktivnostima.“ Važno je odrediti koji će roditelj potpisati sportski ugovor te zastupati dijete jer do nesuglasnosti roditelja može doći oko odabira sportskog kluba ili trenera o čemu može odlučiti izvanparnični sud na prijedlog djeteta ili roditelja (vidi čl. 487. ObZ-a). Prema čl. 358. ObZ-a dijete je stranka u svim postupcima pred sudom u kojima se odlučuje o njegovim pravima i interesima. Stoga, dijete postaje stranka postupka neovisno o tome je li pokrenulo postupak ili nije. Kritika nastaje kod primjene stranačke i postupovne sposobnosti djeteta gdje sporna odredba čl. 359. ObZ-a ograničava sadržaj (osobna prava i interesi) i dob djeteta (navršenih 14 godina) (Hrabar, 2018, 353). Daljnje neusklađenosti vidljive su također u ObZ-u gdje nije propisan rok u kojem sud treba donijeti odluku. Međutim, u čl. 347. ObZ-a navodi se da su postupci u kojima se odlučuje o osobnim pravima djeteta žurni.

Zakonski zastupnik sklapa sportski ugovor umjesto djeteta, ali za njegov račun (Hrabar, 2018, 355). Prema čl. 20. st. 1. Zakona o radu (Narodne novine, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23; u nastavku: ZR) zakonski zastupnik može ovlastiti maloljetnika s 15 godina i starijeg od 15 godina za sklapanje određenog ugovora o radu, osim maloljetnika koji pohađa obvezno osnovno obrazovanje, maloljetnik je poslovno sposoban za sklapanje i raskidanje toga ugovora te za poduzimanje svih pravnih radnji u vezi s ispunjenjem prava i obveza iz toga ugovora ili u vezi s tim ugovorom. Nakon prijenosa ovlasti maloljetnici su poslovno sposobni za sklapanje, raskidanje i poduzimanje svih pravnih radnji toga ugovora ili u vezi s tim ugovorom (Hrabar, 2018, 355). Prema čl. 20. st. 2. ZR-a izuzeti su pravni poslovi za čije poduzimanje zakonskom zastupniku treba odobrenje tijela nadležnog za poslove socijalne skrbi. Uspoređujući ZR s ObZ-om, koji napušta nadležnost Hrvatskog zavoda za socijalni rad glede davanja odobrenja, evidentno je da nastaje neusklađenost među njima. Navedene odredbe razvidno su jasne glede zaposlenog maloljetnika koji napušta školovanje. S druge strane, upitno je je li sportski ugovor srodan ugovoru o radu.

2.2.1. O ugovoru, posebnostima sportskih ugovora djece i ugovornoj sposobnosti maloljetnika

Promatrajući s aspekta građanskog prava, odnosno obveznih odnosa, obveznopravni ugovori dvostrani su pravni poslovi kod kojih je svaka strana istodobno i vjerovnik i dužnik (Klarić i Vedriš, 2025, 110). Sportski ugovori kao vrsta obveznih ugovora reguliraju dvostrane pravne poslove kojima je svrha nastanak, promjena, odnosno prestanak obveznih odnosa (Momčinović, 2009, 49). Sklapa se između fizičke ili pravne osobe i sportaša čime se uređuje njihov odnos, s time da će u pravilu sportaš primiti određenu svotu novca za svoje usluge (Hrabar, 2014, 171).⁴ Temelj sportskopravnih odnosa pred-

⁴ Sportski ugovori pojavljuju se s različitim sadržajem što ovisi o predmetu i strankama ugovora, npr. ugovor o igranju, sponzorski ugovor, ugovor o ulaganju, menadžerski ugovor (Hrabar, 2014, 172).

stavlja ugovor o profesionalnom igranju na koji se naknadno nadovezuju ostali sportski ugovori (Hrabar, 2014, 171). Ugovori o igranju svode se na sportaševo sudjelovanje na sportskom natjecanju te sve radnje vezane uz pripremu za njega, za što će on primati od kluba određeni novčani ekvivalent (Hrabar, 2014, 172). Prema hrvatskom zakonodavstvu riječ je o ugovorima užeg pojma, za razliku od sportskog ugovora (Hrabar, 2018, 361). Njegova se osobitost ogleda u kombinaciji elemenata ugovora o djelu, ugovora o radu te ugovora o nalogu. Stoga, ugovor o profesionalnom igranju promatra se kao ugovor *sui generis* jer su elementi različitih ugovora funkcionalno i ekonomski povezani unutar jednog ugovora koji čini jedan novi pravni posao (Hrabar, 2014, 172). U sportu postoji više vrsta ugovora koje mogu sklapati maloljetnici. Ti se ugovori mogu podijeliti prema svrsi i razini sportskog angažmana na sljedeće (Hrabar, 2014, 172):

1. Ugovor o članstvu u sportskom klubu
Ovo je najčešći oblik ugovora, koji regulira prava i obveze između sportaša i kluba, uključuje sudjelovanje na treninzima i natjecanjima i obično nema profesionalni karakter, najčešće je riječ o amaterskom sportu.
2. Stipendijski ugovor
To je ugovor kojim se osigurava financijska pomoć mladom sportašu, pokrivaju se troškovi treninga, opreme, školovanja ili smještaja, a cilj je poticanje razvoja talentiranih sportaša.
3. Profesionalni ugovor
Riječ je o ugovoru koji se sklapa s iznimno talentiranim maloljetnicima (češće u sportovima poput nogometa ili košarke). Taj ugovor uključuje novčanu naknadu i obveze prema klubu te je strogo reguliran pravilima krovnih organizacija u pojedinim sportovima. Kod tog ugovora postoje ograničenja (trajanje ugovora, visina naknade) kako bi se maloljetnici zaštitili.
4. Ugovor o stipendiranju i školovanju
Ovo je ugovor u kojemu se kombiniraju sport i obrazovanje. Najčešće klub ili sportska institucija financiraju školovanje sportaša i naglasak je na ravnoteži između škole i sporta.
5. Sponzorski ugovor
Maloljetni sportaš može dobiti sponzora (npr. sportska oprema, financijska potpora) i mora biti u skladu s pravilima o zaštiti djece.
6. Ugovor o zastupanju (menadžerski ugovor)
Riječ je o ugovoru kada sportaša zastupa menadžer ili agent, koji pomaže u pronalasku klubova i ugovora. Ovo je kod maloljetnika posebno osjetljivo područje zbog mogućeg iskorištavanja.

Ugovori u sportu mogu biti korisni za razvoj karijere mladih sportaša, ali samo ako su pažljivo regulirani i uz stalni nadzor odraslih kako bi se osigurala njihova sigurnost, obrazovanje i opće dobro. Kod sportskih ugovora maloljetnika postoje dva temeljna formalna pravna izvora: ZOS i ObZ. ZOS kao najobuhvatniji pojedinačni izvor prava glede sporta propisuje primjenu ugovora o profesionalnom igranju te naglašava interes djece u sportu. S druge strane, ObZ uređuje odnose između roditelja i djece. S jedne strane govori o pravu i obvezi zastupanja djeteta, a s druge su strane uređeni i njihovi međusobni imovinski odnosi (Hrabar, 2014, 173).

Predmet sportskog ugovora buduća su imovinska prava djeteta, a za valjanost ugovora potrebno je odobrenje izvanparničnog suda prema čl. 101. st. 1. ObZ-a i važenje ugovora ograničeno je do punoljetnosti djeteta (Hrabar, 2018, 357). Takav interes za sklapanje sportskog ugovora imaju fizičke osobe, pravne osobe koje obavljaju djelatnost unutar sporta i školska sportska društva bez pravne osobnosti.

Prema čl. 101. st. 4. ObZ-a obveze iz sportskih ugovora vrijede najdulje do punoljetnosti. U praksi se događa da se u sportski ugovor uvrsti odredba kojom se maloljetnik veže i nakon njegove punoljetnosti. Ova odredba je ništetna, no upitno je je li riječ samo o djelomičnoj ništetnosti ili će sporna odredba izazvati ništetnost cijelog ugovora (Hrabar, 2014, 175). Dakle, nije izričito navedeno da će ugovaranje obveza nakon punoljetnosti imati za posljedicu ništetnog cijelog ugovora (Hrabar, 2014, 175). Referirajući se na ZOO – čl. 324. st. 1., ništetnost neke odredbe ugovora neće povlačiti ništetnost ugovora ako može opstati bez ništetne odredbe i ako ta odredba nije bila uvjet ugovora ni odlučujuća pobuda zbog koje je ugovor sklopljen. Postavlja se pitanje je li ugovaranje obveza nakon punoljetnosti djeteta uvjet, odnosno odlučujuća pobuda zbog koje je ugovor sklopljen. Djelomični odgovor nalazi se u čl. 324. st. 2. ZOO-a koji propisuje: „Ali će ugovor ostati valjan čak i ako je ništetna odredba bila uvjet ili odlučujuća pobuda ugovora u slučaju kad je ništetnost ustanovljena upravo da bi ugovor bio oslobođen te odredbe i vrijedio bez nje.” (Klarić i Vedriš, 2025, 150). Stoga, može se zaključiti da je namjera zakonodavca osloboditi dijete obveze nakon nastupa punoljetnosti, a ne odrediti ništetnost cijelog ugovora. Unatoč preciznim pozitivnopravnim odredbama praksa se susretala s nevaljanim ugovorima koji su potpisali roditelji, a u ime svoje djece. Glavni problem pristanka jest spoznaja roditelja da neprihvatanjem odredbi ugovora, odnosno postavljenih uvjeta ne bi ni došlo do sklapanja ugovora s klubom ili menadžerom. U nekim situacijama do pristanka dolazi i zbog nedovoljne informiranosti roditelja glede zaštite interesa ili zdravlja svog djeteta (Hrabar, 2014, 175).

Postoji više potencijalnih problematičnih klauzula u ugovorima s maloljetnim sportašima. Kako bi se one izbjegle, preporučljivo je sljedeće:

1. Osigurati nečije kompetentno mišljenje o tome je li neka ugovorna odredba u redu ili nije, da se ne bi dogodilo da Hrvatski zavod za socijalni rad ili da ili

odbije suglasnost bez argumenta odnosno temelja (dok se riješi žalba mogućnost ili želja druge strane neće više ni postojati).

2. Osigurati jednostavan „izlazak“ maloljetnika iz ugovora, npr. u smislu otkupa ugovora ako se dobije bolja ponuda.
3. Osigurati mogućnost osporavanja zahtjeva sponzora onda kada ono što sponzor traži nije u najboljem interesu djeteta (npr. kod odabira trenera i sl.).
4. Izrijekom u ugovoru naznačiti tko ga je pripremao (u pravilu sponzor), da bi se u slučaju nejasne odredbe tumačile na teret sastavljača ugovora, odnosno u korist sportaša, u skladu s čl. 320. ZOO-a.
5. Preporučljivo je na strani sportaša maloljetnika u ugovoru označiti i osigurati potpise obaju roditelja, kako bi se izbjegli nepotrebni sukobi koji bi mogli ugroziti i ugovor i sportaša.
6. Vrlo jasno ugovoriti mjerodavno pravo, eventualno i arbitražu sportskih tijela.
7. Jasno ugovoriti da određene obveze (npr. polaganje ispita, liječnički pregledi) imaju apsolutnu prednost, pa se na taj način (odlaskom na ispit) ne može kršiti ugovor (Ivančić-Kačer, 2010, 445).

Pravne ili fizičke osobe koje sklapaju ugovore s djecom u medijima su gotovo uvijek prikazane u negativnom svjetlu. No, gledajući samu ekonomsku stranu tijekom povijesti, ugovorno vezivanje djeteta i nakon njegove punoljetnosti sasvim je racionalno. U sportu se izvrsni rezultati vežu određenom zaradom najčešće u seniorskim kategorijama. Sukladno tome, mogućnost povratka uloženog novca za razvoj mladog sportaša nerealna je prije njegove punoljetnosti. Ako bi došlo do potpune zabrane sklapanja spomenutih ugovora, nastao bi protuučinak (Hrabar, 2014, 176). Prema tome, nitko neće htjeti sklopiti sportski ugovor s maloljetnim sportašem jer se uzima u obzir rizik uspjeha sportaša i odredbu da se uloženo može vratiti do punoljetnosti djeteta.⁵ Nemogućnost ugovornog vezivanja maloljetnika, nakon nastupa punoljetnosti, rezultira činjenicom da veliki klubovi „otimaju“ mlade igrače. Kada dijete napuni 18 godina prelazi u veliki klub bez ikakve odštete, što pogubno djeluje na male klubove (Hrabar, 2014, 175). Primjerice, FIFA je u Pravilniku o statusu i transferima igrača (srpanj, 2025.) pokušala zaštititi male klubove kroz naknadu za treniranje klubu ili klubovima koji su trenirali igrača. Prema čl. 21. FIFA-ina Pravilnika o statusu i transferima igrača pravo na mehanizam solidarnosti postoji: „Ukoliko je profesionalac transferiran prije isteka svog ugovora, svaki klub koji je dao doprinos njegovom obrazovanju i treniranju prima dio naknade koja je plaćena njegovom posljednjem klubu (solidarni doprinos).” Navodimo primjer

⁵ Iznimku čine mlade nogometne zvijezde koje zarađuju enormna sredstva poput: Yamala, Halanda, Vuškovića itd.

iz nogometa jer u drugim sportovima, nažalost, sustav *training compensation* i *solidarity mechanism* nije toliko razvijen i detaljno uređen kao FIFA-in sustav.

2.3. PRAVNA REGULACIJA POJEDINIH SPORTOVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

ZOS u čl. 64. st. 1. navodi da „tijelo državne uprave nadležno za sport, u svrhu sustavnog praćenja stanja u sportu i njegova dugoročnog razvoja, ustrojava i vodi Nacionalni informacijski sustav u sportu”. Prema čl. 65. ZOS-a, Nacionalni informacijski sustav u sportu obuhvaća brojne registre i evidencije. S obzirom na to da broj mladih sportaša prednjači u nogometu pa zatim u košarci, za primjer se uzima Pravilnik o statusu igrača i registracijama Hrvatskog nogometnog saveza (u nastavku: Pravilnik HNS-a) (lipanj, 2023./posljednja izmjena i dopuna: studeni, 2025.) i Registracijski pravilnik Hrvatskog košarkaškog saveza (srpanj, 2024.) (u nastavku: Pravilnik HKS-a). Prema čl. 10. Pravilnika HNS-a, nogometne škole, akademije i druge udruge ili trgovačka društva koja obavljaju djelatnost nogometne obuke maloljetnika, obvezne su županijskom nogometnom savezu (u nastavku: ŽNS) na čijem području imaju sjedište prijaviti sve maloljetne igrače koje podučavaju i treniraju, bez obzira na to jesu li ili nisu registrirani u skladu s odredbama ovog Pravilnika, a svaki ŽNS prijavit će nadležnim tijelima sve nepravilnosti u nogometnim školama o kojima ima saznanja te će poduzeti sve potrebne mjere zaštite i sigurnosti maloljetnika od mogućeg zlostavljanja. Prema tom Pravilniku, a koji se odnosi na nogomet, ugovor o profesionalnom igranju može zaključiti igrač koji je navršio 16 godina života i koji ima registriranu samostalnu sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima (čl. 10. st. 1. a) Pravilnika HNS-a). Profesionalni stipendijski ugovor o igranju može zaključiti igrač koji je navršio dvanaest godina života, a njegovo trajanje s punoljetnim igračem može se ugovoriti najdulje do 24. godine života (čl. st. 1. c) Pravilnika HNS-a).⁶ Naknada za igrača može se ugovoriti najviše do deset tisuća eura neto na godinu (čl. 10. st. 1. d) Pravilnika HNS-a). Pravilnik HNS-a u čl. 33. ističe: „Ako ugovor zaključuje maloljetni igrač, ugovor obvezno za igrača potpisuje zakonski zastupnik, a potpisuje ga i igrač. Maloljetni igrač koji pohađa obvezno osnovno obrazovanje smije zaključiti ugovor samo ako dobije odobrenje tijela nadležnog za poslove socijalne skrbi, a u skladu s odredbama ZR-a. Ugovor s maloljetnim igračem zaključuje se na rok najduže do tri godine. Svaka odredba koja se odnosi na dulje razdoblje neće biti priznata.” Prema ObZ-u, sportski ugovori maloljetnika vrijede do punoljetnosti djeteta. Iz sporne odredbe Pravilnika HNS-a, proizlazi mogućnost zaključivanja profesionalnog ili stipendijskog ugovora na razdoblje dulje od osamnaeste godine života. Zakonska formulacija normi ObZ-a daje kogentni značaj, što znači da

⁶ Prema čl. 33. st. 1. t. c) Pravilnika HNS-a profesionalnim stipendijskim ugovorom treba biti ugovorena naknada za igrača koja je veća od deset tisuća eura neto na godinu, ali ne veća od 24.000 eura na godinu.

je isključena eventualna dispozitivnost norme koja bi pravilnicima omogućila drugačije rješenje (Hrabar, 2014, 184).

S druge strane, prema čl. 2. st. 3. Pravilnika HKS-a za prvu registraciju maloljetnog igrača, za prelazak maloljetnog igrača iz kluba u klub te za potpis ugovora maloljetnog igrača potreban je potpis obaju zakonskih zastupnika, odnosno skrbnika. Isti članak i stavak propisuju da igrač s navršениh 14 godina odlučuje o zaključivanju ugovora o sportskom usavršavanju/stipendijskog ugovora. Prava i obveze profesionalnog igrača i kluba uređuju se ugovorom o radu i ugovorom o profesionalnom igranju. Prava i obveze amaterskog igrača i kluba uređuju se ugovorom o igranju, stipendijskim ugovorom ili ugovorom o sportskom usavršavanju (čl. 8. st. 2. Pravilnika HKS-a).⁷ Stipendijski ugovor za igrače mlađe od 18 godina zaključuje se na vrijeme od jedne do četiri natjecateljske sezone, a prestaje vrijediti i prije ako klub i igrač zaključe ugovor o profesionalnom igranju kada igrač navršи 16 godina ili u slučaju zaključenja novog ugovora ili ako igrač u skladu s ovim Pravilnikom ostvari prijelaz u drugi klub (čl. 70. Pravilnika HKS-a). Ugovore o sportskom usavršavanju i stipendijske ugovore u ime maloljetnog igrača potpisuju zakonski zastupnici, odnosno oba roditelja ili jedan roditelj uz pisanu suglasnost drugog. Takva odredba izostala je kod čl. 79. Pravilnika HKS-a gdje klub može s igračem koji navršи 16 godina života zaključiti ugovor o profesionalnom igranju. Premda nije izričito napisano, ta odredba ne isključuje primjenu ObZ-a i ZOO-a, niti znači da maloljetnik može potpuno samostalno sklapati ugovore bez zakonskog zastupnika. Klub može u svakom trenutku jednostrano razvrgnuti stipendijski ugovor kada ocijeni da igrač nema igračku perspektivu i kvalitetu koju je od njega očekivao kada je zaključivao ugovor, a igrač u tom slučaju može ostvariti prijelaz u drugi klub bez istupnice i odštete (čl. 65. Pravilnika HKS-a). S druge strane, takva mogućnost ne postoji za igrača koji je potpisao stipendijski ugovor. Stoga su i danas službeni Pravilnik HNS-a i Pravilnik HKS-a u suprotnosti s pozitivnopravnim zakonskim odredbama jer omogućuju neravnopravan položaj ugovornih strana i priznaju pravo jednostranog raskida isključivo klubu, ali ne i igraču, čime se odstupa od načela ravnopravnosti i uzajamnosti obveznopravnih odnosa.

Postupovna sposobnost djeteta koja se odnosi na sudjelovanje djeteta u sudskim postupcima uređena je ObZ-om u čl. 359. Glede imovinskih prava djece, mogućnost da dijete sklapa sportske ugovore ne bi bilo pravno valjano niti bi proizvodilo pravne učinke zbog poslovne nesposobnosti djeteta (Šimović, 2011, 1625). Nepostojanje njihove pravne volje nadomještaju zakonski zastupnici (roditelji, posvojitelji, skrbnici) koji ih zastupaju (Hrabar, 2018, 359). U vezi s mogućnosti da maloljetnik sklopi ugovor u po-

⁷ Prema čl. 8. st. 2. Pravilnika HKS-a pod pojmom profesionalni igrač razumijeva se registrirani igrač koji s klubom ima zaključen ugovor o radu ili ugovor o profesionalnom igranju kojem je bavljeno košarkom osnovno zanimanje i koji je obvezno osiguran po toj osnovi u skladu s posebnim propisima, te koji ispunjava ostale preduvjete profesionalnog sportaša propisane ZOS-om. Profesionalni igrač je i onaj koji zaključuje stipendijski ugovor u neto iznosu većem do deset tisuća eura na godinu.

družju sportskih aktivnosti, valja zaključiti da njegova samostalnost postoji samo ako je stekao poslovnu sposobnost na jedan od zakonom dopuštenih načina, a u svim ostalim slučajevima, pa čak i ako je zaposlen, umjesto njega i za njegov račun sportski će ugovor sklopiti njegovi zakonski zastupnici (Hrabar, 2018, 360).⁸

3. PRAVNA REGULATIVA ZA MALOLJETNE SPORTAŠE NA MEĐUNARODNOM PODRUČJU

Iako Europska unija (u nastavku: EU) u svojim početcima nije iskazivala interes za normativno uređenje sporta na razini EU-a, uloga sporta kao mogućeg sredstva integracije i identifikacije europskih naroda, a također i gospodarske djelatnosti, s vremenom je ipak dovela do pravne intervencije EU-a (Medić, 2015, 1105). Temelj pravnog normiranja činile su odluke Suda EU-a i Europske komisije te brojni akti koji nisu imali obvezujuću pravnu snagu, ali su mogli imati pravni učinak, npr. Deklaracija iz Amsterdama (1977) uz Ugovor iz Amsterdama (Službeni list Europske unije, C 340, 10. studenoga 1997.), Deklaracija iz Nice (2000) uz Ugovor iz Nice (Službeni list Europske unije, C 80, 10. ožujka 2001.) (Medić, 2015, 1105). Europska komisija donijela je 2007. godine Bijelu knjigu o sportu (COM(2007)391, konačni tekst, 11. srpnja 2007.) (Smokovina i Rubeša, 2014, 406). Prije stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona (Službeni list Europske unije, C 306, 17. prosinca 2007.), EU nije imao izričite ovlasti u domeni sporta. Ugovor je potpisan u Lisabonu 13. prosinca 2007., a stupio je na snagu 1. prosinca 2009. (izmjena Ugovora o EU-u i Ugovora o osnivanju Europske zajednice) nakon što su ga ratificirale sve države članice (EUR-LEX, n. d.). Njime je EU prvi put dobila nadležnost u području sporta (Smokovina i Rubeša, 2014, 408).⁹ Ugovorom iz Lisabona EU je dobio ovlast podupirati, koordinirati i dopunjavati aktivnosti država članica u području sporta, osobito radi promicanja europske dimenzije sporta, zaštite mladih sportaša i očuvanja pravičnosti sportskih natjecanja.

S obzirom na ulogu sporta u pravu EU-a problem rada maloljetnih sportaša rješavao se u okviru zakonodavstva kojim je uređena problematika rada maloljetnika. Koncept pojma „radnik” u okviru prava EU-a određen je autonomno i razlikuje se od koncepta pojma „radnik” u okviru različitih nacionalnih zakonodavstva (Medić, 2015, 1114). Stoga, pojam „radnik” nije definiran ni primarnim ni sekundarnim zakonodavstvom, nego onako kako ga je definirao Sud EU-a u svojim presudama. Naime, radnikom se smatrala

⁸ Dopušteni načini propisani su čl. 117. ObZ-a. Maloljetnik ima ovlast upravljanja imovinom stečenom radom, iz čega proizlazi da maloljetnik može valjano sklopiti ugovor o kupnji sportskih rekvizita jer ima poslovnu sposobnost (Aras, 2009, 200).

⁹ Prema čl. 6. Ugovora o funkcioniranju EU-a (Službeni list Europske unije, C 202, 7. lipnja 2016.), sport je uvršten u područje u kojemu EU ima nadležnost poduzimanja mjera radi podupiranja, koordiniranja i dopunjavanja mjera država članica.

svaka osoba koja u odnosu podređenosti obavlja na učinkovit i stvaran način ekonomsku aktivnost te za to dobiva naknadu za rad (Medić, 2015, 1114). Široka definicija radnika dopušta institucijama EU-a da odnos sportskih klubova i sportaša karakterizira kao odnos između poslodavaca i radnika (Medić, 2015, 1114).

Države članice EU-a uključile su to u nacionalno pravo kroz Direktivu Vijeća 94/33/EZ od 22. lipnja 1994. o zaštiti mladih ljudi na radu (Službeni list Europske unije, S 216, 20. kolovoza 1994.). Glavni cilj bio je zabraniti zapošljavanje djece, no dopušta zemljama EU-a da propišu pod određenim uvjetima situacije kada neće postojati zabrana zapošljavanje djece, npr. djeca zaposlena radi kulturnih, umjetničkih, oglašivačkih ili sportskih aktivnosti uz prethodno odobrenje nadležnog tijela u svakom pojedinom slučaju (Medić, 2015, 1115). Sadrži odredbe koje se odnose na radno vrijeme, noćni rad, razdoblja odmora, godišnji odmor i stanke za odmor te uključuje općenite obveze poslodavca kao što su zaštita zdravlja, procjena rizika, davanje informacija mladim ljudima o mogućim rizicima za njihovo zdravlje i sigurnost. Europska unija nema pravo odlučivanja u situacijama vezanim za djecu, ali pojačava političku usmjerenost zaštite prava djece u onim područjima u kojima je ovlaštena djelovati (Medić, 2015, 1116). Ugovor o EU-u (Službeni list Europske unije, C 202, 7. lipnja 2016.) predstavlja temelj jačanja europskog pravnog okvira u ključnim područjima kada su djeca uključena u pravni sustav. Uz Ugovor o EU-u, u primarne izvore prava EU-a ubraja se i Povelja EU-a o temeljnim pravima (Službeni list Europske unije, C 202/389, 7. lipnja 2016.) (Medić, 2015, 1116).

Zaštitu prava maloljetnih sportaša na razini međunarodnih sportskih organizacija 2001. godine pokrenula je FIFA zajedno s UEFA-om i FiFPRO-om (Medić, 2015, 1117). Rezultat pregovora bio je obnovljeni Pravilnik o statusu i transferima igrača iz 2001. Novim odredbama propisana je ugovorna stabilnost, naknada za treniranje i razvoj te zaštita maloljetnika i mehanizam solidarnosti. Sada je na snazi FIFA-in Pravilnik o statusu i transferima igrača koji je stupio na snagu 1. srpnja 2025. i dio 7. regulira međunarodne transfere maloljetnika.

FIFA-in Pravilnik o statusu i transferima igrača u čl. 19. st. 1. navodi: „Međunarodni transferi igrača dozvoljeni su samo ako je igrač stariji od 18 godina.”

U odnosu na ovo pravilo, prema čl. 19. st. 2. FIFA-ina Pravilnika o statusu i transferima igrača, primjenjuje se sljedećih pet iznimaka:

1. Igračevi roditelji sele se u zemlju u kojoj je sjedište novog kluba zbog razloga koji nisu povezani s nogometom.
2. Igrač ima između 16 i 18 godina i transfer se obavlja unutar teritorija EU-a ili Europskog gospodarskog prostora (u nastavku: EGP) ili se transfer obavlja između dva saveza unutar iste zemlje.
3. Igrač živi na udaljenosti od najviše 50 kilometara do državne granice i klub za koji se igrač želi registrirati u susjednom savezu također se nalazi na udaljenosti

od 50 kilometara do te granice. Najveća udaljenost između mjesta stanovanja igrača i klubskih prostorija iznosi 100 kilometara. U takvim slučajevima igrač mora nastaviti živjeti kod kuće, a dva odnosna saveza moraju dati svoj izričit pristanak.

4. Igraču je barem privremeno dopušten boravak u zemlji dolaska i/ili su nadležna državna tijela priznala njegov ranjivi položaj i potrebu za državnom zaštitom zemlje dolaska nakon što je pobjegao iz svoje zemlje porijekla (ili prijašnje zemlje prebivališta), zbog humanitarnih razloga, bez svojih roditelja te zbog bilo kojeg od sljedećih razloga: ugrožen je njegov život ili sloboda na račun rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog političkog mišljenja ili bilo kojih drugih okolnosti u kojima je njegov život ozbiljno ugrožen. Ako je maloljetnik formalno priznat kao izbjeglica ili zaštićena osoba, on može biti registriran za profesionalni klub ili za isključivo amaterski klub. Ne postoje ograničenja u vezi s bilo kojim naknadnim nacionalnim transferom maloljetnika prije nego što on navrš 18 godina. Ako je maloljetnik formalno priznat kao tražitelj azila ili su nadležna državna tijela priznala njegov ranjivi položaj, može biti registriran isključivo za amaterski klub. Naknadno može biti nacionalno transferiran, ali mu nije dopuštena registracija za profesionalni klub dok ne navrš 18 godina.
5. Igrač je student i privremeno se seli bez svojih roditelja u drugu državu zbog akademskih razloga da bi sudjelovao u programu razmjene. Trajanje igračeve registracije za novi klub dok on navrš 18 godina, ili do kraja akademskog ili školskog programa, ne može trajati dulje od jedne godine. Igračev novi klub može biti isključivo amaterski klub bez profesionalne momčadi, ili bez pravne, financijske ili *de facto* veze s profesionalnim klubom.

U nastavku rada detaljnije će biti analizirane prve dvije iznimke, s obzirom na to da se upravo one najčešće pojavljuju u praksi Sportskog arbitražnog sudišta (engl. *Court of Arbitration for Sport*) (u nastavku: CAS) te otvaraju najviše pravnih pitanja u vezi sa zaštitom maloljetnih igrača, međunarodnim transferima i mogućim zlouporabama sustava transfera. Prvu iznimku čine situacije kad se igračevi roditelji sele u zemlju u kojoj je sjedište novog kluba zbog razloga koji nisu povezani s nogometom. Time je pružena prilika maloljetnom igraču da se preseli u inozemstvo sa svojom obitelji i nastavi razvijati nogometnu karijeru. Važnu ulogu zauzima namjera roditelja jer preseljenje ne smije biti uvjetovano nogometnim razlozima. U ovim situacijama se pojam „roditelj” treba tumačiti restriktivno jer može obuhvaćati slučajeve koji ne uključuju biološke roditelje, ako je riječ o osobi (stric, ujak, teta) s kojom je maloljetni igrač živio (Medić, 2015, 1122).¹⁰ Brojni europski klubovi kažnjeni su zbog transfera maloljetnih igrača

¹⁰ Praksom CAS-a uspostavilo se da je time ostavljeno dosta prostora za manipulaciju. Vidi više u odluci u predmetu: CAS 2005/A/955 & 956 *Càdiz C. F., SAD & Carlos Javier Acuña Caballero v.*

(Barcelona, Chelsea, Liverpool) (Medić, 2015, 1123). Iznimka vezana za transfere maloljetnih igrača unutar teritorija EU-a ili EGP-a indikator je nastojanja da se odredbe Pravilnika o statusu i transferima igrača usklade s odredbama prava EU-a o pravu na slobodno kretanje teritorijem EU-a. Navedena iznimka razumljivo i egzaktno određuje teritorijalno razgraničenje. Državljeni država koje nisu članice EU-a (npr. Švicarska), a koje imaju s EU-om zaključene bilateralne ugovore o slobodi kretanja radnika podliježu istim uvjetima kao i drugi igrači s područja EU-a (Medić, 2015, 1124).

Jedan od ciljeva FIFA-ina Pravilnika o statusu i transferima stvaranje je razrađenog sustava plaćanja naknada za razvoj i treniranje mladih igrača. Time je FIFA nastojala osigurati povratak uloženog klubovima koji su investirali u razvoj i treniranje mladih igrača te spriječiti transfere maloljetnih igrača, izuzimajući za akademsko ili sportsko obrazovanje (Medić, 2015, 1226). Prema čl. 20. i dodatku 4. čl. 1. FIFA-ina Pravilnika o statusu i transferima igrača, naknada za treniranje plaća se klubu/klubovima koji su trenirali igrača: kad je igrač prvi put registriran kao profesionalac, i pri svakom transferu profesionalca do kraja kalendarske godine u kojoj je navršio 23 godine. Obveza plaćanja naknade za treniranje nastaje bez obzira na to je li transfer obavljen tijekom ili na kraju igračeva ugovora. Treniranje i obrazovanje igrača obavlja se između njegove dvanaeste i 23. godine života. Naknada za treniranje se, kao opće pravilo, plaća do 23. godine života za treniranje koje je obavljeno do 21. godine života, osim ako je očito da je igrač prije 21. godine života već prekinuo svoje razdoblje treniranja. U potonjem slučaju naknada za treniranje plaća se do kraja kalendarske godine u kojoj je igrač navršio 23 godine, ali obračunavanje plativog iznosa temelji se na godinama između dvanaeste godine i godine života za koju je utvrđeno da je igrač stvarno završio svoje treniranje. Obveza plaćanja naknade za treniranje ne dovodi u pitanje bilo koju obvezu plaćanja naknade za raskid ugovora.

FIFA je 2010. godine uvela *Transfer Matching System* (u nastavku: TMS) sustav za usklađivanje transfera, s ciljem povećanja transparentnosti i kontrole međunarodnih transfera igrača. TMS je *online* platforma preko koje klubovi i nogometni savezi unose podatke o transferima. Sustav omogućuje da obje strane u transferu (klub koji prodaje i klub koji kupuje igrača) unesu identične informacije, čime se osigurava usklađenost i sprječavaju nepravilnosti. Postao je obavezan za prvu registraciju maloljetnika u drugoj zemlji te sve međunarodne transfere maloljetnih igrača (Medić, 2015, 1128). Ovaj sustav ima posebnu važnost u primjeni pravila o zaštiti maloljetnika propisanih u čl. 19. FIFA-ina Pravilnika o statusu i transferima igrača.

Kao što smo već naveli, prema čl. 19., međunarodni transferi igrača mlađih od 18 godina u pravilu su zabranjeni, osim u posebnim slučajevima. Upravo tu ključnu ulogu ima TMS-ov sustav. Svi međunarodni transferi, uključujući i one koji uključuju malo-

ljetnike, moraju biti uneseni u sustav, gdje ih provjeravaju i odobravaju nadležna tijela FIFA-e. Time se osigurava da su ispunjeni svi zakonski i sportski uvjeti, da se poštuju iznimke iz čl. 19. i da se sprječava nezakonito dovođenje i iskorištavanje mladih igrača. Osim toga, za maloljetne igrače postoji dodatni mehanizam unutar TMS-a (tzv. sustav odobravanja maloljetnika), kojim posebna FIFA-ina komisija pregledava svaki slučaj prije nego što se transfer realizira.

Primjer kršenja pravila o transferu maloljetnika jest slučaj kada je FIFA izrekla novčanu kaznu HNS-u i klubu HNK Rijeka zbog nepravilnosti u transferu nigerijskog igrača Goodnessa Ohiremena Ajajija. U ovom slučaju utvrđeno je kršenje pravila iz članka 19. FIFA-ina Pravidnika o statusu i transferima igrača koji strogo regulira međunarodne transfere maloljetnih igrača. FIFA je zaključila da nisu bili ispunjeni svi uvjeti za zakonit transfer maloljetnika, odnosno da transfer nije bio u skladu s propisanim iznimkama. Zbog toga su klub i savez novčano kažnjeni i izrečene su dodatne sportske sankcije (vidi više: Nacional.hr, 2018). Ovaj primjer jasno pokazuje koliko FIFA ozbiljno pristupa zaštiti maloljetnih igrača te kako se pravila primjenjuju u praksi. Također naglašava važnost sustava poput TMS-a, koji služi za kontrolu i sprječavanje ovakvih nepravilnosti.

Uz Pravidnik o statusu i transferima igrača, FIFA je 2014. godine donijela Pravidnik o radu s posrednicima u kojem se određuju uvjeti kada neka osoba može biti posrednik u nogometu, koji je stupio na snagu 1. travnja 2015. (posljednja izmjena i dopuna: kolovoz, 2018.) i zamijenio stariji sustav *FIFA Players' Agents Regulations*. Taj pravilnik regulirao je kako posrednici postupaju u transferima i ugovorima nogometnih igrača. Međutim, FIFA je u prosincu 2022. donijela novi set pravila – *FIFA Football Agent Regulations* (u nastavku: FFAR), koji su zamijenili stari pravilnik o posrednicima. Ti novi propisi počeli su se primjenjivati 9. siječnja 2023., a ostale odredbe stupile su na snagu 1. listopada 2023. Stari pojam „posrednik” (engl. *intermediary*) više nije formalno u primjeni, koristi se termin *football agent*, zahtijeva se licenca FIFA-e za agenata i propisuju se jasnija pravila o kompetencijama, naknadama i zaštiti, uključujući i zaštitu maloljetnika (Blakborn i Hazewinkel, 2023).

Zaključno, FIFA-in Pravidnik o statusu i transferu igrača i FFAR reguliraju pravila o minimalnim standardima zaštite maloljetnih sportaša, posebno pri međunarodnim transferima. Posebna pozornost posvećuje se obveznoj suglasnosti roditelja ili zakonskog skrbnika, nadzoru nad ugovorima, i zabrani eksploatacije djeteta. Istovremeno, međunarodni standardi zaštite prava djeteta, poput KPD-a i sudske prakse ESLJP-a, naglašavaju pravo djeteta da iznese svoje mišljenje, bude saslušano i da se njegovi interesi uvažavaju u svim postupcima koji ga se tiču, uključujući sportske i ugovorne situacije. Učinkovita pravna zaštita maloljetnih sportaša zahtijeva usklađivanje međunarodnih sportskih pravila s pravnim normama za zaštitu djece, odgovorno djelovanje klubova, saveza i posrednika te stalnu edukaciju roditelja i stručnjaka. Premda je u radu naglasak

stavljen na nogomet jer je FIFA razvila najbolji sustav zaštite maloljetnika i klubova koji ulažu u razvoj maloljetnih igrača, potrebno je spomenuti da, primjerice, međunarodne sportske federacije poput *World Athletics* i FIBA za košarku propisuju posebne uvjete za registraciju i transfer maloljetnih sportaša, ali s naglaskom na očuvanje integriteta natjecanja i zaštitu djece od ranog profesionalnog pritiska. Primjer kojeg bi trebalo slijediti FIFA-ina su pravila jer je za razvoj maloljetnih sportaša potrebno sigurno i transparentno okruženje.

4. SPORTSKA SUDIŠTA

Razvojem današnjeg društva akteri sportskih djelatnosti i aktivnosti ulaze u sve kompleksnije pravne odnose koji zahtijevaju sudsku pravnu regulaciju (Vuleta, 2015, 1145). Zaštita sporta pokušala se postići osnivanjem neovisnog i nepristranog tijela koji se ponajprije bavi pitanjima vezanim uz sport. CAS je međunarodno arbitražno sudište nadležno za vođenje sporova vezanih za sport preko arbitraže ili medijacije. Osnovano je kao unutarnje tijelo Međunarodnog olimpijskog odbora, a danas je neovisno o bilo kojoj sportskoj organizaciji. CAS je započeo s radom stupanjem na snagu Statuta 30. lipnja 1984. godine. Statut se dopunjavao raznim proceduralnim pravilima koja se idućih godina nisu znatno mijenjala (CAS, n. d., c). Sjedište CAS-a je u švicarskom gradu Laussane, uz dva decentralizirana ureda uvedena u New Yorku i Sydneyju 1996. godine. Radni jezici sudišta su francuski, španjolski i engleski, a stranke se mogu sporazumjeti na kojem će se jeziku vršiti arbitraža. Ako sporazuma nema, arbitražni sud na početku postupka odlučuje na kojem jeziku će se provesti postupak. Ustrojstvo CAS-a čini Redovni arbitražni odjel, Žalbeni arbitražni odjel i Odjel u borbi protiv dopinga, uz osnovane *ad hoc* odjele (CAS, n. d., a).

Uz odluke o žalbama protiv prvostupajnskih odluka donesenih u redovnom postupku, Vijeće odlučuje i o žalbama donesenima u antidopinškom postupku.¹¹ Sportsko arbitražno sudište upravlja sustavom podataka vezanima za sporove u vezi sa sportom, odnosno izravno ili neizravno povezanih sa sportom. Spor može uključivati novčane iznose, interese vezane s praksom, razvojem sporta ili pitanja vezana za sport (CAS, n. d., a). S druge strane, medijacija predstavlja alternativni način rješavanja sportskih sporova gdje stranka traži od medijatora tj. treće osobe da pronađe prijateljsko rješenje spora (CAS, n. d., b). U praksi je CAS postao ključni sud za tumačenje i primjenu analiziranih FIFA-inih pravila o zaštiti maloljetnika, osobito u slučajevima transfera i registracije mladih igrača (npr. predmet CAS 2014/A/3793 Fútbol Club Barcelona

¹¹ Primjerice, slučaj hrvatskog nogometaša Marija Vuškovića u kojem je CAS odbio žalbu na pozitivan nalaz na dopinškom testiranju te produljio suspenziju do 15. studenog 2026. Vidi više na: Dnevnik.hr, 2024.

v. Fédération Internationale de Football Association (FIFA)).¹² Ti predmeti pokazuju kako se međunarodna pravila o zaštiti maloljetnih sportaša provode kroz arbitražu, uključujući strogu primjenu čl. 19. FIFA-ina Pravidnika o statusu i transferu igrača u kontekstu međunarodnih transfera.

Skupština Hrvatskog olimpijskog odbora (u nastavku: HOO) na 19. sjednici održanoj 25. svibnja 1999. osnovala je samostalna i neovisna tijela pri HOO-u: Športsko arbitražno sudište i Vijeće športske arbitraže. Ova tijela omogućavala su brzo, stručno i neovisno rješavanje sportskih sporova, uključujući i one koji se odnose na maloljetne sportaše, kao što su ugovorni sporovi i transferi, disciplinski postupci, prava i obveze roditelja ili zakonskih skrbnika. Međutim, ZOS-om iz 2022. godine, čl. 128. ukida ta tijela.

S obzirom na to da je riječ o postupcima u kojima se odlučuje o pravima djeteta, sva tijela koja vode postupak dužna su primarno voditi računa o najboljem interesu djeteta, sukladno čl. 3. KPD-a. Posebno treba paziti na djetetovo pravo na izražavanje mišljenja iz čl. 12. KPD-a, a koje je integrativni element prava djeteta na zaštitu najboljeg interesa. Kada su posrijedi zastupnici djeteta, ključno je vjerodostojno prenošenje volje djeteta sudu, dok je kod svih sudionika sudskog postupka ključno osvijestiti da je ostvarivanje prava djeteta na izražavanje mišljenja integralni stadij sudskog postupka i odlučivanja te integralni element standarda najboljeg interesa djeteta (Rešetar, 2017, 52). Za procjenu najboljeg interesa djeteta neizostavno je poštovanje procesnih jamstava prema kojima su nadležna tijela dužna osigurati sljedeća procesna jamstva: omogućiti djetetu da iznese vlastito mišljenje, adekvatno zastupati dijete, utvrditi činjenice, uzeti u obzir doživljaj vremena, educiranost stručnjaka, pravnu argumentaciju i mogućnost pobijanja odluke (Rešetar, 2022, 348–349; Parkes, 2013, 10–11). Navedena procesna jamstva i načela osobito dobivaju na važnosti u području sporta kada su uključeni maloljetni sportaši, s obzirom na specifične odnose autoriteta, natjecateljskog pritiska i mogućih sukoba interesa između sportskih organizacija, roditelja i djece. U postupcima koji se odnose na prava i interese maloljetnika u sportu potrebno je osigurati da dijete može slobodno i bez pritiska izraziti svoje mišljenje o pitanjima koja utječu na njegov sportski, obrazovni i osobni razvoj. Posebnu odgovornost pritom imaju sportski klubovi, savezi i druga nadležna tijela, koja su dužna osigurati zaštitu dostojanstva, zdravlja i psihofizičkog razvoja djeteta, vodeći računa da natjecateljski interesi ili sportski rezultati ne prevladaju nad najboljim interesom maloljetnika. Također, stručne osobe uključene u rad s djecom u sportu trebaju posjedovati odgovarajuća znanja o pravima djeteta i specifičnostima zaštite maloljetnika kako bi se osiguralo zakonito i etički prihvatljivo postupanje u svim fazama odlučivanja.

¹² U predmetu CAS 2014/A/3793, CAS je potvrdio sankcije koje je FIFA izrekla nogometnom klubu FC Barcelona zbog kršenja pravila o međunarodnim transferima i registraciji maloljetnih igrača. CAS je pritom naglasio kako je svrha FIFA-ina pravila ponajprije zaštita maloljetnika od iskorištavanja i trgovanja djecom u profesionalnom sportu, čime je dodatno učvršćena praksa stavljanja najboljeg interesa djeteta ispred sportskih i ekonomskih interesa klubova (Yilmaz, 2018, 15–28).

5. ZAKLJUČAK

Analiza pravnog položaja maloljetnika u sportu pokazuje da je riječ o izrazito osjetljivom području u kojem se preklapaju obiteljsko, građansko i sportsko pravo, uz snažan utjecaj međunarodnih standarda zaštite prava djeteta. Ugovorni položaj maloljetnih sportaša u hrvatskom pravu utemeljen je na poslovnoj nesposobnosti djeteta, zbog čega ključnu ulogu imaju roditelji kao zakonski zastupnici, uz obveznu kontrolu suda u situacijama kada se odlučuje o važnijim imovinskim pravima i dugoročnim obvezama. Time se nastoji osigurati da sklapanje sportskih ugovora uvijek bude usmjereno na najbolji interes djeteta.

U radu je utvrđeno da se profesionalizacijom sporta znatno povećao broj ugovornih odnosa u koje ulaze maloljetnici, pri čemu se sport sve više približava tržišnim i ekonomskim zakonitostima. To otvara prostor za potencijalne zlouporabe, ali i za normativne nedosljednosti, osobito u odnosu između ObZ-a i sportskih propisa, gdje se u pojedinim slučajevima dopuštaju rješenja koja odstupaju od zakonskog ograničenja trajanja ugovora sklopljenog s maloljetnikom i zaštitnih mehanizama predviđenih nacionalnim pravom.

Posebno važan doprinos međunarodnog sportskog prava očituje se u pravilima FIFA-e o transferima maloljetnika, koja kroz sustav zabrane međunarodnih transfera prije 18. godine života te propisane iznimke, mehanizme naknade za treniranje i sustav solidarnosti nastoji uspostaviti ravnotežu između zaštite djece i interesa klubova koji ulažu u njihov razvoj. U praksi, važnu ulogu u tumačenju i primjeni tih pravila ima CAS koji kroz svoju arbitražnu praksu osigurava jedinstvenu primjenu međunarodnih sportskih normi.

Kako FIFA-in sustav predstavlja najrazvijeniji model zaštite maloljetnika u sportu, detaljno je analiziran, a premda bi slični standardi trebali postojati i u drugim sportovima, manje su razrađeni i manje dosljedno primijenjeni. Time se potvrđuje da je zaštita maloljetnih sportaša globalno prihvaćen standard, ali i dalje neujednačeno normativno uređen.

Zaključno, može se utvrditi da postojeći pravni okvir pruža određeni stupanj zaštite maloljetnika u sportu, ali i dalje ostavlja znatan prostor za unaprjeđenje, osobito kad je posrijedi usklađivanje sportskih propisa s ostalim nacionalnim propisima, posebice građanskog i obiteljskog prava, jasnijeg normiranja ugovornih odnosa te jačanja mehanizama nadzora i zaštite najboljeg interesa djeteta. Samo sustavnim normativnim usklađivanjem i dosljednom primjenom postojećih pravila moguće je osigurati pravno sigurno, transparentno i razvojno poticajno okruženje za maloljetne sportaše.

LITERATURA

KNJIGE I ZNANSTVENI ČLanci:

1. Aras, S. (2009). Postupovna sposobnost djece u obiteljskim statusnim izvanparničnim stvarima. U: V. Ceranić; T. Oraić (ur.). *Zbornik radova povodom 20. godišnjice Konvencije o pravima djeteta* (str. 193.–217.). Zagreb: Pravnik, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
2. Hrabar, D. (2018). Pravni položaj maloljetnika u sportu. U: H. Kačer (ur.). *Sportsko pravo* (str. 341.–366.). Split: Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu.
3. Hrabar, D. (1994). *Dijete – pravni subjekt u obitelji*. Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
4. Hrabar, M. (2014). Sportski ugovori maloljetnika. *Zagrebačka pravna revija*, 3(2), 169.–191.
5. Ivančić-Kačer, B. (2010). Športski ugovori maloljetnika, posebno s aspekta mjerodavnog prava. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 47(2), 427.–450.
6. Kačer, H.; Kačer, B.; Čizmić, J. (2018). Citius – altius – forties (više, brže, jače) i/ili Praecipue est interesse – vincere non est (važno je sudjelovati). U: H. Kačer (ur.). *Sportsko pravo* (str. 15.–22.). Split: Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu.
7. Kačer, H.; Perkušić A.; Ivančić-Kačer B. (2012). Postoji li u Republici Hrvatskoj (kvalitetno) sportsko pravo. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 49(4), 727.–740.
8. Klarić, P.; Vedriš M. (2025). *Građansko pravo*. Zagreb: Narodne novine d. d.
9. Kraljić, S.; Drnovšek, K. (2022). The implementation of the child's right to be heard: The Slovenian view. *Law, Identity and Values*, 2(2), 101.–116. DOI: <https://doi.org/10.55073/2022.2.101-116>.
10. Medić, I. (2015). Pravna zaštita maloljetnih sportaša u kontekstu prava EU. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 52(4), 1105.–1138.
11. Momčinović, H. (2009). Ugovori (općenito). U: H. Kačer (ur.). (*Uvod u*) *športsko pravo* (str. 49.–68.). Zagreb: Inženjerski biro d.d.
12. Parkes, A. (2013). *Children and International Human Rights Law – The Right of the Child to be Heard*. London, New York: Routledge.
13. Radina, A. (2017). Izdvajanje djeteta iz obitelji u praksi Europskog suda za ljudska prava. *Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske*, 8(posebni broj), 93.–116.
14. Rešetar, B. (2022). *Komentar Obiteljskog zakona (Knjiga I)*. Zagreb: Organizator d.o.o.
15. Rešetar, B. (2017). Novi razvod braka u Republici Hrvatskoj pod utjecajem psihologije, sociologije i međunarodnog prava. U: B. Rešetar; S. Aras Kramar; N. Lucić; I. Medić; D. Šago; I. Tucak; P. Mioč. *Suvremeno obiteljsko pravo i postupak* (str. 33.–60.). Osijek: Pravni fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
16. Smokvina, V.; Rubeša, T. (2014). Gospodarska sloboda kretanja profesionalnih sportaša kao radnika u Europskoj uniji s naglaskom na pravne izvore i odluku Bernard. *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, 64(3), 393.–423.
17. Šimović, I. (2011). Utjecaj dobi na poslovnu i parničnu sposobnost. *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, 61(5), 1625.–1686.
18. Šop, S. (2017). O sportu u ustavnom i zakonskom kontekstu. *TIM4PIN Magazin*, 4, 66.–70.
19. Vuleta, D. (2015). Sudska regulacija pravnih odnosa na području sportskog prava – de lege ferenda. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 52(4), 1139.–1157.
20. Yılmaz, S. (2018). Protection of Minors: Lessons about the FIFA RSTP from the Recent Spanish Cases at the Court of Arbitration for Sport. *The International Sports Law Journal*, 18, 15–28. DOI: <https://doi.org/10.1007/s40318-018-0126-y>.

IZVORI PRAVA:

1. Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98, 133/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 5/14.
2. Konvencija UN-a o pravima djeteta, Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori, br. 15/90, Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/93, 20/97, 4/98, 13/98.
3. Ugovor o funkcioniranju EU-a, Službeni list Europske unije, C 202, 7. lipnja 2016.
4. Ugovor o EU-u, Službeni list Europske unije, C 202, 7. lipnja 2016.
5. Povelja EU-a o temeljnim pravima, Službeni list Europske unije, C 202/389, 7. lipnja 2016.
6. Ugovor iz Amsterdama, Službeni list Europske unije, C 340, 10. studenoga 1997.
7. Ugovor iz Nice, Službeni list Europske unije, C 80, 10. ožujka 2001.
8. Ugovora iz Lisabona, Službeni list Europske unije, C 306, 17. prosinca 2007.
9. Direktiva Vijeća 94/33EZ od 22. lipnja 1994. o zaštiti mladih ljudi na radu, Službeni list Europske unije, L 216, 20. kolovoza 1994.
10. Obiteljski zakon, Narodne novine, br. 103/15, 98/19, 47/20, 49/23, 156/23.
11. Zakon o sportu, Narodne novine, br. 141/22.
12. Zakon o radu, Narodne novine, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23.
13. Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine, br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 155/23.
14. Bijela knjiga o sportu, Europska komisija, COM(2007)391 konačni tekst, Bruxelles, 11. srpnja 2007.
15. FIFA Pravilnik o statusu i transferima igrača, Hrvatski nogometni savez (HNS) (srpanj, 2025.). Dostupno: https://hns.family/files/documents/31868/FIFA%20Regulations%20on%20the%20Status%20and%20Transfer%20of%20Players,%20July%202025_HR.pdf (pristupljeno: 12. ožujka 2026.).
16. Pravilnik o radu s posrednicima, Hrvatski nogometni savez (HNS) (travanj, 2015./zadnja izmjena i dopuna: kolovoz, 2018.). Dostupno: <https://hns.family/files/documents/8872/Pravilnik%20o%20radu%20s%20posrednicima%20HNS%202018.pdf> (pristupljeno: 12. ožujka 2026.).
17. Pravilnik o status igrača i registracijama, Hrvatski nogometni savez (HNS) (lipanj, 2023./zadnja izmjena i dopuna: studeni, 2025.). Dostupno: <https://hns.family/files/documents/32116/Pravilnik%20o%20statusu%20igra%C4%8Da%20i%20registracijama%20.pdf> (pristupljeno: 12. ožujka 2026.).
18. Registracijski pravilnik, Hrvatski košarkaški savez (HKS) (srpanj, 2024.). Dostupno: <https://www.hks-cbf.hr/sadrzaj/uploads/2024/07/REGISTRACIJSKI-pravilnik-srpanj-2024.-procisceni-tekst-1.pdf> (pristupljeno: 12. ožujka 2026.).

SUDSKA PRAKSA SPORTSKOG ARBITRAŽNOG SUDIŠTA (CAS):

1. Odluka CAS-a u predmetu CAS 2014/A/3793 Fútbol Club Barcelona v. Fédération Internationale de Football Association (FIFA), 24. travnja 2015. Dostupno: <https://jurisprudence.tas-cas.org/pdf/3793.pdf> (pristupljeno: 3. ožujka 2026.).
2. Odluka CAS-a u predmetu CAS 2005/A/955 & 956 Cádiz C. F., SAD & Carlos Javier Acuña Caballero v. Fédération Internationale de Football Association (FIFA) & Asociación Paraguaya de Fútbol, 30. prosinca 2005. Dostupno: <https://jurisprudence.tas-cas.org/pdf/955,%20956.pdf> (pristupljeno: 3. ožujka 2026.).

MREŽNE STRANICE:

1. Blakborn, J.; Hazewinkel, M. (2023). *Football&Law: The new FIFA Football Agent Regulations (FFAR)*. URL: <https://vandiepen.com/nieuws/footballlaw-the-new-fifa-football-agent-regulations-ffar-april-2023/> (pristupljeno: 12. ožujka 2026.).
2. CAS (Court of Arbitration for Sport) (n. d., a). *Sports disputes*. URL: <https://www.tas-cas.org/en/general-information/how-cas-works> (pristupljeno: 2. ožujka 2026.).
3. CAS (Court of Arbitration for Sport) (n. d., b). *Mediation*. URL: <https://www.tas-cas.org/en/mediation/rules> (pristupljeno: 2. ožujka 2026.).
4. CAS (Court of Arbitration for Sport) (n. d., c). *The Court*. URL: <https://www.tas-cas.org/en/mediation/rules> (pristupljeno: 2. ožujka 2026.).
5. Dnevnik.hr (2024). *Vusković ne može igrati do 2026., ali HSV mu vjeruje: Potpisali su novi ugovor!* URL: <https://gol.dnevnik.hr/clanak/rubrika/nogomet/mario-vuskovic-i-hsv-produzili-suradnju-od-2026-godine---867861.html> (pristupljeno: 6. ožujka 2026.).
6. EUR-LEX (n. d.). *Ugovor iz Lisabona*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/HR/legal-content/summary/the-treaty-of-lisbon.html> (pristupljeno: 9. ožujka 2026.).
7. Nacional.hr (2018). *FOOTBALL LEAKS. Tajna nigerijska agenda Volpija i Miskovića u NK Rijeka*. URL: <https://www.nacional.hr/football-leaks-tajna-nigerijska-agenda-volpija-i-miskovica-u-nk-rijeka/> (pristupljeno: 6. ožujka 2026.).

Blanka Mateša, Ph.D., Associate Professor

Faculty of Law, University of Split

E-mail: blanka.matesa@pravst.hr

Petra Pranić, Master of Laws,**Senior Professional Associate for Property and Legal Affairs**

City of Skradin

E-mail: petra.pranic@gmail.com

SPECIAL ASPECTS OF THE LEGAL STATUS OF MINORS IN SPORT

Abstract

Sport is an activity of special interest for every individual, for the state, and the global community. Minors are persons who, due to their age, enjoy special legal protection provided by the state and society, based on national legislation, and international standards and regulations. When the fields of sport and the rights of minors are combined, it becomes evident that this is a topic of considerable importance, and the aim of this paper is to analyse the specific features of the legal status of minors in sport. Various legal issues are analysed, particularly those relating to the representation of children and the conclusion of legal transactions, primarily sports contracts. The specific characteristics of sports contracts involving minors and the shortcomings of the existing legislative framework are highlighted. The extraenhanced protection of the rights of minor athletes at the international level has been achieved through the adoption of various regulations by sports organisations, such as FIFA and UEFA. The professionalisation of sport involving minor athletes has given rise to specific relationships among sports stakeholders, who seek protection through judicial and other mechanisms; these issues are also analysed in the paper. Various scientific methods were applied in this research, including in particular, the inductive and deductive methods, the methods of analysis and synthesis, the method of abstraction and concretisation, the method of generalisation and specialisation, the method of proof and refutation, the method of classification, the descriptive method, the historical method, the method of compilation, and the comparative method. The paper concludes by presenting its findings and confirming the hypothesis that there remains considerable scope for improving the regulation of this area within Croatian sports legislation.

Keywords: *minors, sport, contracts, representation*